

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Karl Ander Aleksius

**NIŠIDIPLOMAATIA ÜHINENUD RAHVASTE ORGANISATSIOONI
JULGEOLEKUNÕUKOGUS: EESTI KÜBERJULGEOLEKU NÄIDE**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Raul Toomla, PhD

Tartu 2023

Autorsuse deklaratsioon

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad, ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Töö sõnade arv: 8830

Karl Ander Aleksius, 09.01.2023

Lühikokkuvõte

Töö keskseks uurimisteenaks oli nišidiplomaatia ÜRO julgeolekunõukogus. Täpsemalt oli vaatluse all Eesti tegevus seoses küberjulgeolekuga ÜRO Julgeolekunõukogu mittealalise liikmena. Töös püstitatud hüpotees oli, et Eesti rakendas ÜRO Julgeolekunõukogus nišidiplomaatiat läbi küberjulgeoleku valdkonna. Analüüsi metodoloogiline lähenemine oli kvalitatiivne juhtumianalüüs, mis oli üles ehitatud läbi deduktiivse lähenemise. Hüpoteesi paikapidavust hinnati läbi kolme tingimuse, mis lähtusid nišidiplomaatia teooriast. Kõiki tingimusi käsitleti samaväärsetena ning riigi tegevust kindla valdkonna raames sai pidada nišidiplomaatiaks, kui kõik tingimused olid täidetud. Analüüsi tulemustest järeldus, et küberjulgeoleku teemat saab pidada ÜRO-s tähtsaks. Samuti tuli analüüsist välja, et Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi. Lisaks jõuti analüüsi kaudu järeldusele, et Eesti näitas ennast küberjulgeoleku valdkonna eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus. Analüüsi tulemustest selgus, et Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas saab pidada nišidiplomaatiaks, kuna riigi tegevused vastasid kõigile püstitatud nišidiplomaatia tingimustele. Teisisõnu, lähtudes teooriast valitud kriteeriumitest, pidas töös püstitatud hüpotees paika.

Abstract

The central research topic of the thesis was niche diplomacy in the United Nations (UN) Security Council (SC). Specifically, it examined Estonia's activities in the field of cybersecurity as a non-permanent member of the UN Security Council. The hypothesis of the thesis was that Estonia implemented niche diplomacy in the UN Security Council through the area of cyber security. The methodological approach of the analysis was a qualitative case study structured through a deductive approach. The validity of the hypothesis was assessed through three conditions based on niche diplomacy theory. All conditions were treated as equivalent, and a country's action in a given area could be considered niche diplomacy if all conditions were met. The results of the analysis concluded that cybersecurity can be considered as an important issue in the UN. The analysis also showed that Estonia contributed a significant amount of diplomatic resources to cybersecurity-related activities in the UNSC. Furthermore, the analysis concluded that Estonia demonstrated its expertise in the field of cybersecurity in the UNSC. The results of the analysis showed that Estonia's activities as a member of the UNSC in the field of cyber security can be

considered as niche diplomacy, as the country's activities met all the selected criterias for niche diplomacy. In other words, based on the criteria chosen from the theory, the hypothesis of the work was proven valid.

Sisukord

Sisukord.....	5
Sissejuhatus.....	6
1 Teoreetiline raamistik.....	8
1.1 Pehme võim.....	8
1.2 Nišidiplomaatia kui pehme võimu vahend.....	9
1.3 Nišidiplomaatia ja ÜRO Julgeolekunõukogu.....	10
1.4 Mitteamaliste liikmete võimalused ÜRO julgeolekunõukogus.....	13
1.5 Eesti eesmärgid ÜRO julgeolekunõukogus.....	16
2 Analüütiline raamistik.....	19
3 Metoodika.....	20
4 Analüüs.....	23
4.1 Küberjulgeoleku tähtsus ÜRO-s.....	23
4.2 Eesti küberjulgeolekuga seotud tegevused ÜRO Julgeolekunõukogus.....	25
4.3 Eesti kui küberjulgeoleku valdkonna ekspert.....	29
5 Järeldused.....	33
Kokkuvõte.....	36
Kasutatud kirjandus.....	38

Sissejuhatus

Eesti tähtsaim välispoliitiline eesmärk alates taasiseseisvumisest on olnud julgeoleku tagamine. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) ning Euroopa Liiduga (EL) liitumise ühisosaks saab pidada uute liitlaste leidmist ja vanade liitlastega suhete taastamist just sellel eesmärgil. Samas oli peale 1991. aastal taasiseseisvumist selge, et mõjuvõimu kasvatamiseks välismaal oli riigil esmalt tarvis tõsta oma tuntust ning luua positiivne kuvand.

Veidi enne Eesti taasiseseisvumist käis Joseph Nye, keda peetakse 21. sajandi üheks mõjukamaks rahvusvaheliste suhete teoreetikuks, 1980. aastatel välja teooria pehmest jõust (*soft power*), mille kohaselt saavad riigid mõjutada teiste riikide käitumist läbi oma kultuuri, väärtuste ja identiteedi levitamise. Üheks pehme jõu rakendamise vahendiks peetakse nišidiplomaatiat (*niche diplomacy*), mille kohaselt valib riik endale võrdlemisi kitsa ja konkreetse teema või valdkonna, millega rahvusvaheliste suhete areenil silma paista.

Teisisõnu hakkasid Eesti riigi erinevad riigiasutused otsima peale taasiseseisvumist võimalusi ja tegevusi, kuidas oma staatust maailmas tõsta. Tiigrihüppe projekti edu ning infotehnoloogia kiire areng ja kasutuselevõtt andis Eestile võimaluse reklaamida end välismaal kui digitaliseerimise ning infotehnoloogia kasutuselevõtu osas arenenud riiki. Veidi vähem kui 30 aastat hiljem, aastal 2019, valiti Eesti Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Julgeolekunõukogu (JN) mittealaliseks liikmeks perioodil 2020-2021. Julgeolekunõukogu mittealalise liikmena tõi Eesti fookusesse ka küberruumiga seotud riikliku pädevuse ja arengu.

Käesoleva töö keskne teema on nišidiplomaatia ÜRO-s. Töö uurimisküsimus on: kas Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas saab pidada nišidiplomaatiaks? Töö hüpotees on, et Eesti rakendas Julgeolekunõukogus nišidiplomaatiat läbi küberjulgeoleku valdkonna. Selleks, et töö hüpoteesi paikapidavust hinnata, anname töös ülevaate nišidiplomaatia teooriast ja ÜRO Julgeolekunõukogust. Seejärel analüüsime teooriale vastavalt Eesti tegevusi ÜRO Julgeolekunõukogus, mis on seotud küberjulgeoleku valdkonnaga.

Töö teoreetilise raamistiku esimene osa koosneb niisiis nišidiplomaatia teoriast, et kaardistada võimalikud nišidiplomaatialle omased tegevused. Teooria teine osa koosneb mittealaliste riikide võimalustest ja piirangutest ÜRO Julgeolekunõukogus, et kaardistada erinevad nišidiplomaatia rakendamise võimalused valitud juhtumi kontekstis, mille juures tuuakse eraldi välja Eesti eesmärgid ÜRO Julgeolekunõukogus. Seejärel anname ülevaate Eesti tegevustest seoses küberjulgeolekuga ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena ning analüüsime, kas Eesti tegevused vastavad nišidiplomaatia teooria tingimustele.

Teooriale vastavust mõõdetakse töös valitud kriteeriumite alusel, mis lähtuvad töö teoreetilisest raamistikust. Analüüsi metodoloogiline lähenemine on kvalitatiivne juhtumianalüüs, mis on üles ehitatud läbi deduktiivse lähenemise. Analüüsitavad materjalid on Eesti Välisministeeriumi avalikud materjalid, ÜRO raportid, Eesti esindajate sõnavõttud ning Eesti JN liikmelisust kajastavad dokumendid. Dokumendianalüüs võimaldab saada Eesti tegevustest ÜRO Julgeolekunõukogus võimalikult laiapõhise ülevaade.

1 Teoreetiline raamistik

Võttes arvesse töö keskset teemat ning uurimisküsimust, anname esmalt ülevaate pehme võimu teooriast ning nišidiplomaatia teooriast. Seejärel keskendume nišidiplomaatiale ÜRO Julgeolekunõukogus ning ÜRO Julgeolekunõukogu mitteamaliste liikmete võimalustele. Samuti toome teooria osas eraldi välja ka Eesti eesmärgid ÜRO Julgeolekunõukogus.

1.1 Pehme võim

Selleks, et mõista nišidiplomaatia liigitust ning sellele iseloomulikke omadusi, on vaja esmalt panna paika, millise lähenemisega abil me kirjeldame rahvusvaheliste suhete süsteemi. Käesolevas töös lähtutakse neoliberaalsest arusaamast, mille kohaselt on riigid konkurendid rahvusvahelisel areenil. Võimu definitsioon pärineb selles töös Joseph Nye'lt, kes on sõnastanud, et: „Võim on võime mõjutada teisi, et saavutada soovitud tulemusi. Teiste käitumist saab mõjutada peamiselt kolmel viisil: sundimisega ähvardamisega ("pulgad"), stiimulite ja maksetega ("porgandid") ning ahvatlemisega, mis paneb teised tahma seda, mida te tahate“ (Nye 2008, lk 94). Seeläbi toob Nye välja kolm erinevat viisi, kuidas riigid saavad võimu rakendada.

Riikidel, mis konkureerivad rahvusvahelisel areenil on kindlad ressursid oma välispoliitiliste eesmärkide saavutamiseks. Ressursse saab üldistatult liigitada pehmeks võimuks (*soft power*) ja kõvaks võimuks (*hard power*) (Nye 1990). Kõva võimu all mõeldakse kõiki tegevusi, mille keskmes on „sundimisega ähvardamine“ (*threats of coercion*) ning „stiimulid ja maksed“ (*inducements and payments*) (*Ibid*). Teisisõnu on kõva võimu rakendamisel tegu majanduslike ja/või sõjaliste vahendite kasutamise, kas ähvardades või midagi pakkudes.

Pehme võimu definitsiooni populariseeris rahvusvahelistes suhetes Josep Nye ning see on sõnastatud järgnevalt: „See pehme võim - panna teisi soovima tulemusi, mida te soovite - meelitab inimesi pigem kaasa, kui sunnib neid. Pehme võim põhineb võimel kujundada teiste eelistusi“ (Nye 2008, lk 94). Nye definitsiooni kohaselt on pehme võim iseloomult artaktiivne, mis tähendab, et pehme võimu ressursideks on tegurid, mille läbi saab atraktiivsust tõsta. Sellisteks ressursideks (teguriteks) saab pidada väärtuseid, kultuuri, ning poliitikaid (*policies*), mis on riigile omased. (*Ibid*, lk 95) Niisiis saab pidada pehme jõu aluseks nii riigi väärtusruumi, kultuurilist eripära kui ka poliitikaid, mida riik rakendab.

1.2 Nišidiplomaatia kui pehme võimu vahend

Üheks pehme jõu rakendamise viisiks saab pidada nišidiplomaatiat (Tunde 2020; Rõigas 2015). Nišidiplomaatia (*niche diplomacy*) on antud töös defineeritud kui probleemipõhine tegevus (*issue-specific activism*) ehk diplomaatiline tegevus, mis põhineb valdkonnapõhisel ja/või teemapõhisel spetsialiseerumisel. (Hendrikson 2005, lk 67). See tähendab, et nišidiplomaatia rakendamisel võtab riik fookusesse kindla valdkonna ja/või teema, mis on diplomaatiliste tegevuste keskmes, selle asemel, et proovida katta kõiki teemasid ühtlaselt (*Ibid*, lk 67). Keskendumine kindlale valdkonnale ja/või teemale annab riigile võimaluse näidata ennast pädeva tegutsejana – ehk eksperdina – valitud alal, mis võimaldab tõsta riigi staatust rahvusvahelisel areenil (Lakatos 2017, lk 59). Staatuse tähendab riigi atraktiivsuse tõusu läbi pehme jõu ressursside – täpsemalt poliitikate – kasvatamise. Staatuse all mõeldakse käesolevas töös riigi tuntust koos positiivse kuvandiga. Teisisõnu mõeldakse staatuse all tuntuse üldisest tõusu tingimisel, et riigil kuvand on positiivne.

Nišidiplomaatiat saab rakendada eeldusel, et valdkond ja/või teema, millele riik oma nišidiplomaatia tegevustes keskendub läheb kokku riigi pädevusega (Súilleabháin 2014, lk 5). See tähendab, et riigil peab olema teatud pädevus, mille põhjal saab nišidiplomaatias valdkonnapõhiselt spetsialiseeruda. Niisiis on eesmärkide saavutamiseks vaja riigil valida kindel valdkond ja/või teema, mida nišidiplomaatia tegevuste abil propageerida. Käesoleva uurimistöökontekstis on uurimisaluseks valdkonnaks küberjulgeolek. Niisiis on nišidiplomaatiale omane ressursside koondamine kindlale valdkonnale ja või teemale (Lakatos 2017, lk 59). Selline teguviis võib olla optimaalne näiteks juhul, kui riigil pole suures mahus diplomaatilisi ja rahalisi ressursse. Samuti on nišidiplomaatia ahvatlev riikidele, mille välispoliitilise tegevuse eesmärk on tõsta oma rahvusvahelist staatust, kuid mille positsioon rahvusvahelisel areenil seda muul viisil ei võimalda.

Nišidiplomaatiat rakendamist rahvusvahelisel areenil on uuritud mitmete keskmiste ning väheste ressurssidega riikide puhul. Näiteks on uuritud Kanada, Norra ja Montenegro nišidiplomaatia teooriale omaseid tegevusi riikide välispoliitikas. (Hendrikson 2005; Lakatos 2017; Smith 2011). Teadustöödest järeldub, et nišidiplomaatia võib olla edukas vahend, saavutamaks paremat staatust rahvusvahelisel areenil, kasutades võrdlemisi vähest ressursside mahtu. Võttes arvesse, et väheste ressurssidega riikidel on piiratud võimalused rahvusvahelisel areenil eesmärkide saavutamiseks

võrreldes teiste tegutsejatega (riikidega), on nišidiplomaatia rakendamine üks viisidest, kuidas riik saab luua juurde pehmet jõudu, mida eesmärkide saavutamiseks rakendada (Rõigas 2015, lk 19). Seeläbi saab käsitleda nišidiplomaatiat kui vahendit pehme jõu ressursside kasvatamiseks.

Riik võib nišidiplomaatiat kasutada eesmärgiga kasvatada oma pehme jõu ressursse ehk muuta riiki atraktiivsemaks, eesmärgiga kasvatada võimet, mille läbi kujundada seeläbi teiste riikide eelistusi. Selle loogika kohaselt on riigi spetsialiseerumine kindlale teemale ja/või valdkonnale kasulik, kuna riigi staatuse tõusmine rahvusvahelisel areenil võimaldab luua juurde pehmet jõudu. Antud uurimuse kontekstis pole tähtis, kuidas mõõta nišidiplomaatia täpset mõju riigi staatuse tõusmisele. Samuti pole uurimuse fookusesse seatud riigi pehme jõu kasvamise mõõtmist. Antud määratlused pehmest jõust ning nišidiplomaatiast on vajalikud selleks, et kontseptualiseerida riigi konkreetseid välispoliitilisi tegevusi – ehk nišidiplomaatiale vastavaid tegevusi – ning nende tegevuste eesmärki ehk võimet kujundada teiste riikide eelistusi.

1.3 Nišidiplomaatia ja ÜRO Julgeolekunõukogu

Selleks, et mõista nišidiplomaatia rakendamist ÜRO Julgeolekunõukogu kontekstis, anname ülevaate ÜRO Julgeolekunõukogu struktuurist ning mittealaliste liikmete võimalustest Julgeolekunõukogus. See on vajalik kahel põhjusel: esiteks on Eesti tegevuse analüüsimiseks tarvis mõista Julgeolekunõukogu, kui diplomaatilise tegevuse platvormi, et kaardistada piirid, milles riigid nišidiplomaatiat rakendada saavad. Teiseks annab see arusaama taustsüsteemist, ehk sellest, millised võivad olla riikide põhjused nišidiplomaatia kasutamiseks.

Kanada, Norra ja Montenegro nišidiplomaatiale omaseid tegevusi analüüsivatest teadustöödest järeldub, et nišidiplomaatiale omased valdkonnad ja/või teemad erinevad lähtuvalt konkreetsete tegutsejate (riikide) valikutest ning rahvusvaheliste suhete keskkonnast, kus riigid tegutsevad (Hendrikson 2005; Lakatos 2017; Smith 2011). Sellest tulenevalt on Eesti juhtumi analüüsimisel tarvis omada ülevaadet nišidiplomaatia rakendamise võimalustest ning põhjustest, võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu struktuuri. Julgeolekunõukogu struktuur seab piirid vahenditele, mille kaudu mittealalised liikmed oma eesmärged ellu viia saavad, mis mõjutab omakorda riikide valdkondade ja/või teemade valikuid. ÜRO Hartas määratletud punktide kohaselt on alaliste ja mittealaliste liikmete positsioonide vahel olulised erisused (Pay, Postolski 2021, lk 3). ÜRO

Julgeolekunõukogu hierarhiline süsteem on kritiseeritud juba pikemat aega, kuid sellegipoolest ei saa pidada tõenäoliseks, et see lähiajal muutuks. Selgeks erinevuseks alaliste ja mittealaliste liikmete vahel saab pidada alaliste liikmete vetoõigust.

Julgeolekunõukogu koosneb viiest alalisest liikmest, kelle hulka kuuluvad Hiina, Prantsusmaa, Suurbritannia, Ameerika Ühendriigid ja Venemaa. Nendele lisanduvad kümme mittealalist liiget, kes valitakse Peaassamblee poolt Julgeolekunõukogu liikmeks kaheks aastaks. Mittealaliste liikmete kohad on jagatud vastavalt regioonidele. Aafrika ja Aasia esindajatele on ette nähtud viis kohta, Lääne-Euroopa ja teiste riikide grupile kaks kohta, Ladina-Ameerika riikidele kaks kohta ning Ida-Euroopa riikidele 1 koht (United Nations 1). Julgeolekunõukogu vajab resolutsioonide vastuvõtmiseks üheksat poolthäält (United Nations 2). See tähendab, et lisaks viiele alalise liikme poolthäälele on tarvis ka nelja ka mittealalise liikme nõusolekut. Nõukogu alalistel liikmetel on seejuures vetoõigus (välja arvatud protseduurilised küsimused) (*Ibid*). See teeb Julgeolekunõukogust erandliku asutuse ÜRO struktuuris - kuigi organisatsiooni toetub põhimõttele, et liikmesriigid on võrdsed, siis Julgeolekunõukogus on viie alalise liikme vetoõigus otsuste vastuvõtmisel määrav.

Esimeseks märkimisväärseks erinevuseks mittealaliste ja alaliste liikmete vahel saab pidada aega ja institutsionaalset mälu, mis on seotud mittealaliste liikmete rotatsiooniga (Pay, Polstolski 2021, lk 5) Kuna mittealalised liikmed valitakse kaheaastaseks perioodiks, on liikmesriikide tegevus tugevalt piiratud võrreldes alaliste liikmetega. Alalised liikmed omavad pikaajalist kogemust Julgeolekunõukogus, mis võimaldab neid paremini mõista Julgeolekunõukogu toimimist. Samuti on alalistel liikmetel pidev juurdepääs informatsioonile, mis annab neile veelgi rohkem võimu. (*Ibid*) Mittealaliste liikmete kaheaastane liikmelisuse periood on samuti problemaatiline võttes arvesse seda, et rahvusvahelised ja regionaalsed julgeolekuprobleemid ja sündmused kestavad tunduvalt kauem, kui kaks aastat.

See tähendab, et mittealalistel liikmetel pole mõistlik arvestada ootusega, et nad suudavad oma liikmelisuse perioodi jooksul lahendada riiklikult prioriteetseid teemasid lõplikult. Palju tõenäolisem on olukord, kus kandideerivad riigid nõustuvad jätkama teiste riikide poolt püstitatud küsimusi ja peavad leidma perioodi lõppedes samuti riike, kes neile prioriteetsete teemadega edasi

tegeleksid. Aeg on samuti probleem võttes arvesse seda, kuivõrd palju on Julgeolekunõukogu töö maht viimastel aastakümnetel suurenenud (Súilleabháin 2014, lk 11). See toob kaasa olukorra, kus mittealalised liikmed on kohustatud tegelema teemadega, mis pole neile riiklikult tähtsad ning mille osas on neil vähem kogemust ja kompetentsi.

Ajast tulenev ebavõrdsus alaliste ja mittealaliste liikmete vahel on hea argument, miks valitud riigid võiksid otsustada nišidiplomaatia kasuks. Nišidiplomaatia annab võimaluse tõstatada teemasid Julgeolekunõukogus esmakordselt või teise fookusega, kui varem, mis on riikidele kasulik mitmel põhjusel. Esiteks välditakse kitsa fookusega valdkonna ja/või teema tõstatamise abil ebavõrdsust, mis tuleneb sellest, et mittealalised liikmed pole järjepidevalt samas inforuumis, kui alalised liikmed. Teiseks on nišidiplomaatiale omane „spetsialiseerumine“ tegevus, mis nõuab võrdlemisi vähe diplomaatilist ressursi. See annab võimaluse olla kindla valdkonna ja/või teema osas nähtav, tehes samaaegselt paralleelselt tegevusi, mis kaasnevad Julgeolekunõukogus olemisega.

Teiseks erinevuseks on alaliste liikmete vetoõigus, mis loob olukorra, kus viiel alalisel riigil on võim blokeerida otsuseid ja resolutsioone (United Nations 3). Siinjuures on oluline märkida, et üldiselt eelistavad alalised riigid oma vetoõigust võimalusel mitte rakendada, kuna nende samade riikide huvides on Julgeolekunõukogu legitiimsus rahvusvahelisel tasemel. Sellegipoolest pärsib vetoõigus mittealaliste liikmete võimalusi oluliselt, kuna liikmesriikide motivatsioon panustada diplomaatilist ressursi resolutsioonidele, millel on suur tõenäosus on ebaõnnestuda, on madal. Vetoõigust võib pidada niisiis üheks peamiseks põhjuseks, miks mittealalised liikmed ei hinda võimalust Julgeolekunõukogu otsuseid mõjutada eriti kõrgelt.

Vetoõiguse olemasolu on samuti hea argument, miks mittealalised liikmed võiksid kasutada nišidiplomaatiat. Diplomaatilise ressursi kulutamine tegevustele, mille õnnestumine on ebatõenäoline pole vähete diplomaatiliste ressurssidega riikidele optimaalne strateegia. Nišidiplomaatiat saab seeläbi vaadata ka kui mittealaliste liikmete strateegiate adapteerumist Julgeolekunõukogu struktuurile, kus riigile oluliste suurema fookusega teemade tõstatamine ja lahendamine pole tõenäoliselt niivõrd tulemuslik. See tähendab, et nišidiplomaatia annab riikidele võimaluse kasutada oma mõjuvõimu tõhusamalt, kui see muidu võimalik oleks.

Lähtudes Julgeolekunõukogu ülesehitusest on mittealaliste liikmete töö väljundiks peamiselt mitteformaalsed üritused, protseduurilised küsimused ning teemade tõstatamine (Pay, Postolski 2021, lk 12). Antud tegevuste osas pole aga kõigi mittealaliste liikmete positsioon võrdne. Väikeriigid, kellel on vähe ressursse peavad leidma võimalikult optimaalsed viisid, kuidas diplomaatilisi tegevusi rakendada. Niisiis on lisaks Julgeolekunõukogu struktuuri piirangutele erinevad võimalused ka mittealalist liikmelisust omavate riikide seas. Seejuures tuleb silmas pidada, et ÜRO Julgeolekunõukogu süsteem pole eraldatud ülejäänud rahvusvahelise poliitika väljunditest. Teisisõnu on mittealaliste liikmete jaoks ressursside maht (nii rahalises mõttes kui ka delegatsioonide suuruse mõttes) määrav asjaolu Julgeolekunõukogus tegutsemisel. Seeläbi võib nišidiplomaatia rakendamine vähendada ebavõrdsust ka erinevate diplomaatiliste ressurssidega mittealaliste riikide seas. Niisiis saab nišidiplomaatiat näha kui võimalikku strateegilist konkurentsieelist teiste mittealaliste liikmete seas.

Väheste ressurssidega väikeriigid, kes on sõjalistes või majanduslikes liitudes ja/või suhetes võimsamate riikidega, peavad arvestama oma otsustes Julgeolekunõukogus eriti suurel määral teiste riikide eesmärkide ning prioriteetidega. Teisisõnu, on tarvis liitlastega häid suhteid hoida ning samaaegselt kuidagi ka oma agendat peale suruda. See muutub mittealaliste liikmete jaoks oluliseks riskiks olukorras, kus tuleb valida pooli küsimustes, kus riiklikud ning välispoliitilised vaated ei kattu. Seega on Julgeolekunõukogusse kandideerimisel oluline arvestada, et väheste ressurssidega riik ei saa võistelda teiste riikidega samadel alustel. Olukorras, kus liitlastega heade suhete hoidmine on üks välispoliitilistest prioriteetidest, on igasugune seos Julgeolekunõukogu tööga riikide jaoks potentsiaalne oht diplomaatiliseks fopaaks. Nišidiplomaatia on potentsiaalselt lahendus ka sellele probleemile, kuna kitsale temale „spetsialiseerumine“ ning kindla valdkonna ja/või teemadega tegelemine annab delegaatidele rohkem kontrolli ning vähendab valitud valdkonna ja/või teema fookuse piiritletusse abil võimalikke riske.

1.4 Mittealaliste liikmete võimalused ÜRO Julgeolekunõukogus

Võttes arvesse Julgeolekunõukogu struktuurist tulenevaid piiranguid, millega mittealalised liikmed - eriti väheste ressurssidega väikeriigid - arvestama peavad, on tähelepanuväärne, et viimaste aastakümnete jooksul on Julgeolekunõukogusse kandideerivate riikide arv kasvanud

(Ekengren *et al* 2020, lk 22). Erinevad ÜRO liikmesriigid soovivad aina rohkem saavutada Julgeolekunõukogu liikmelisust ja konkurents on tugev. Uurimistööd, mis antud muutust analüüsivad, on leidnud, et sellel võib olla mitmeid võimalikke põhjuseid (Ekengren *et al* 2020; Miglinaitè *et al* 2014). Antud töö kontekstis võib lugeda võimalikeks põhjusteks ka erinevad võimalusi, mida Julgeolekunõukogu pakub nišidiplomaatia rakendamisel.

Üheks põhjuseks võib pidada soovi mõjutada Julgeolekunõukogu tööd (Ekengren *et al* 2020, lk 29). Kuigi mittealaliste liikmete töö Julgeolekunõukogus on oluliste piirangutega, on valituks osutunud riigi jaoks akuutsete teemade päevakorras hoidmine ning probleemide pidev tõstatamine kasulik. Õigusnormide järgimine, multilateraalne maailmakord, rahvusvaheliste kokkulepete kinnipidamine ning spetsiifilised küsimused - mis on mittealalisele liikmele riiklikult tähtsad prioriteedid - on teemad, millest rääkimine võib tulla väheste ressurssidega mittealalistele liikmetele kasuks mitmel erineval moel. Seeläbi saavad mittealalised liikmesriigid ehitada oma nišidiplomaatia üles valdkonnale ja/või teemale, mis on seotud laiemate institutsionaalsete ning organisatoorsete põhimõtetega, näiteks Rahvusvahelise õiguse, Inimõiguste, Rahuvalve, ÜRO enda toimimise või muude teemadega, mis tulevad neile teatud viisil kasuks, kuid on samaaegselt relevantsed ka kõikidele teistele riikidele. Samas eeldab selline tegevus ka olemasolevat riiklikku pädevust valitud valdkonnas ja/või teemas.

Teiseks põhjuseks võib pidada suhete loomist ja diplomaatilise võrgustiku laiendamist (Ekengren *et al* 2020, lk 29). Valitud liikmesriigid saavad Julgeolekunõukogu liikmelisusega juurdepääsu informatsioonile, mis oli enne kättesaamatu. Informatsiooni suurem hulk ning valik võimaldab teha riikidel senisest läbimõeldumaid otsuseid. Samuti avanevad võimalused otseseks suhtluseks maailma kõige mõjuvõimsamate riikide – ehk Julgeolekunõukogu alaliste liikmete – esindajatega (*Ibid*, lk 28). Riigid, millel napib diplomaatilist ning rahalist ressursi, saavad läbi Julgeolekunõukogu liikmelisuse luua diplomaatilise võrgustiku niisiis palju tõhusamalt, kui läbi tavapärase diplomaatilise suhtluse, mille eelduseks on suursaatkondade avamine ja/või riigi esindajate määramine konkreetsesse riiki. See näitlikustab mittealaliste liikmesriikide võimalust kasutada ÜRO Julgeolekunõukogu platvormi nišidiplomaatia võimalikult laia ning täpselt suunatud levitamise eesmärgil. Julgeolekunõukogu liikmelisuse abil on võimalik suunata riigi

nišidiplomaatia valdkonnaga ja/või temaga seotud tegevusi niisiis laiemale ampluaale riikidele, mis tõstab omakorda pehme jõu ressursside kasvatamise tõenäosust.

Teadustöodes, mis käsitlevad ÜRO Julgeolekunõukogu mittealalisi liikmeid, mainitakse eraldi ka staatuse tähtsust (Ekengren *et al* 2020; Miglinaité *et al* 2014). Staatuse all saab mõelda nii ÜRO julgeolekunõukogusse kuulumisega kaasnevat tuntuse kasvu kui ka riigi tegevustega seotud kuvandi muutumist. Nišidiplomaatia definitsioonist lähtub, et nišidiplomaatia rakendamine annab riigile võimaluse näidata ennast pädeva tegutsejana (eksperdina) valitud alal, mis võimaldab tõsta riigi staatust rahvusvahelisel areenil. Seeläbi on ÜRO Julgeolekunõukogul, kui maailma tuntuima rahvusvahelise organisatsiooni tähtsamal organil, märkimisväärsed eeldused liikmesriigi staatuse tõstmiseks (ja ka langetamiseks). See tähendab, et Julgeolekunõukogu liikmelisus annab riikidele võimaluse rakendada nišidiplomaatiat läbi ajutiselt suurendatud tähelepanu.

Teisisõnu annab ka pelgalt Julgeolekunõukogusse kuulumine juurde riigi prestiižile ja tuntusele (Ekengren *et al* 2020, lk 26). Julgeolekunõukogu potentsiaalne võim, piiratud liikmete arv ning ajalooline kontekst loovad imago, mille järgi on Julgeolekunõukogu liikmeks kuulumine märk diplomaatilisest ning poliitilisest mõjuvõimust ning kompetentsist. Väheste ressurssidega väikeriikidele on Julgeolekunõukogusse kuulumine niisiis erakordne võimalus, et propageerida oma riigi pädevust ning kasvatada tuntust läbi edukate diplomaatiliste tegevuste. Olles Julgeolekunõukogu liige, on teistel ÜRO liikmesriikidel senisest suurem motivatsioon Julgeolekunõukogus oleva riigiga suhelda, et proovida saada enda riiklikult olulisi teemasid Julgeolekunõukogu päevakorda. Mittealalise liikme jaoks annab Julgeolekunõukogu seeläbi platvormi, kus riik saab liikmelisuse jooksul erandlikult palju tähelepanu.

Samas sisaldab vaid staatuse eesmärgil Julgeolekunõukogusse kandideerimine mitmeid kitsaskohti. Peamine probleem seisneb tõsiasi, et riigi staatus on rahvusvaheliste suhete areenil pidevalt muutuv. Julgeolekunõukogusse saamisel tõusnud staatus võib kaheaastase liikmelisusperioodi jooksul ka kukkuda. Riskikohaks on Julgeolekunõukogus tehtava töö laiapõhisus: väheste ressurssidega riigil puuduvad suurema tõenäosusega pädevused tegelemaks teemadega, millega pole riigi esindajad enne kokku puutunud. Ebaõnnestunud algatused, üritused

ning sõnavõttud on ohuks riigi tõsiseltvõetavusele, mis võib endaga kaasa tuua suhete halvenemise strateegiliselt tähtsate koostööpartneritega.

Diplomaatide isiklikud ebaõnnestumised ning konfliktid võivad samuti ohustada riigi tõsiseltvõetavust ning töötada vastu suhete loomisele. Samuti on riskikohaks Julgeolekunõukogus püstitatud teemad, mille osas ei kattu riigi põhimõtted liitlasriikide põhimõtetega (Miglinaitė *et al* 2014, lk 36). Liitlaste altvedamine ning ebapopulaarsete otsuste toetamine töötavad vastu riigi eesmärkidele tõsta/hoida staatust ning teha koostööd. Nišidiplomaatia on selles valguses hea strateegia riigi staatuse hoidmiseks. Seejuures on tähtis, et valdkond ja/või teema millele riik oma nišidiplomaatia tegevustes keskendub läheks kokku riigi pädevusega ning riik suudaks hoida eksperdi kuvandit Julgeolekunõukogu liikmelisuse perioodil (ja parimal ka peale seda). Antud töös on vaatluse all, kas Eesti tegevust konkreetse valdkonna – täpsemalt julgeoleku valdkonna – osas saab pidada nišidiplomaatiaks.

1.5 Eesti eesmärgid ÜRO Julgeolekunõukogus

Peale 1991. aastal taasiseseisvumisest seati Eesti peamiseks välispoliitilisteks eesmärkideks NATO ning Euroopa Liidu liikmelisus, mis said reaalsuseks 2004. aastal (Haugevik, Kuusik, Raik 2021, lk 6). Seejärel otsustati panustada rohkem ressursse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni töösse, eesmärgiga saavutada koht Julgeolekunõukogus (*Ibid*).

Eesti tolleaegne kaitseminister Jaak Jõerüüt kirjutas 2005. aastal: “Olen veendunud, et Eesti peab pöörama üha rohkem tähelepanu ÜRO-s toimuvale ja olema seal ka üha aktiivsem... Arvan, et Eesti peaks esitama taotluse ÜRO julgeolekunõukogu roteeriva liikme koha saamiseks... Säärane avaldus annaks märku Eesti riiklikust küpsusest” (Jõerüüt 2005). See andis ühest küljest märku, et peale NATO ja Euroopa Liiduga liitumist oli Eestil vajadus uute suurte välispoliitiliste eesmärkide järele. Teisest küljest peegeldas see arusaama, et Eesti julgeolekupoliitika tugevalt seotud liitlassuhete ja välispoliitiliste eesmärkidega. Samal aastal (2005) võttis valitsus vastu otsuse kandideerida ÜRO Julgeolekunõukogu liikmeks.

Kandideerimise kampaania algas ametlikult 2017. aastal. (Haugevik, Kuusik, Raik 2021, lk 6) 2017. aastal avalikustati ka “Eesti bränd”, mille pilootprojekt oli ÜRO Julgeolekunõukogu

kampaania (Eesti bränd 2). Eesti brändi arendamine sisaldas endas Eesti riigi loo, iseloomu ning põhisõnumite välja töötamist. Brändi loomisel pandi rõhku järjepidevusele ehk valitud põhisõnumid pidid olema Eestit kuvandi aluseks pikemas perspektiivis. (EAS 2017). Selline lähenemine on teoorias ka heaks aluseks nišidiplomaatia rakendamisele, kuna valdkonna pikaajaline fookuses hoidmine tõstab nišidiplomaatia tulemuslikkuse tõenäosust. Eesti kampaania lähtus kolmest aluspõhimõttest: võrdsus, tõhusus ja empaatiavõime. Põhisõnumiteks valiti: digitaalne ühiskond, iseseisvalt mõtlevad inimesed ning puhas keskkond. Eesti riigi iseloomu kirjeldati läbi sõnadega põhjamine, üllatav ja nutikas (Eesti bränd 1). Niisiis toodi juba kampaania jooksul välja Eesti, kui „digitaalse ühiskonna“ sõnum. Aastal 2019. valiti Eesti Peaassamblee teises voorus Julgeolekunõukogu liikmeks 132 poolthäälega. Eesti vastas kandidaadi, Rumeenia poolt hääletasid 58 riiki (Haugevik, Kuusik, Raik 2021, lk 7).

Eesti ametlikud eesmärgid Julgeolekunõukogus olid: rahvusvaheline õigus, rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamine, inimõigused ja konfliktiennetus, küberjulgeoleku tagamine, kliimamuutuste ja rahvusvahelise julgeolekukeskkonna vahelised seosed, ja ÜRO Julgeolekunõukogu töömeetodite parandamine (Välisministeerium 1). Seega oli seati Eesti üheks eesmärgiks ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku tagamine. Välisministeeriumi lehel on välja toodud ka Eesti laiem välispoliitiline eesmärk ning Julgeolekunõukogu liikmelisuse põhjused: „Eesti eesmärk Julgeolekunõukogus oli tugevdada Eesti ja teiste maailma riikide julgeolekut. (*Ibid*). Lisaks on Välisministeeriumi kodulehel kirjas, et: “Eesti jaoks on esmatähtsad meie piirkonna ja Euroopa Liidu (EL) lähima naabruskonna küsimused” (*Ibid*).

Eesti oli ÜRO Julgeolekunõukogu liikmelisuse perioodil kahel korral eesistuja rollis. Eesti prioriteetid esimesel eesistumisel olid: Rahvusvahelise õiguse põhimõtted, koroonakriisi tähelepanu all hoidmine, Julgeolekunõukogu läbipaistvus, ja uued julgeolekuohud (ehk küberjulgeolek) (Välisministeerium 2) Teisel eesistumisel oli Eesti seadnud prioriteetseteks teemadeks uued julgeolekuohud (ehk küberjulgeolek), Inimõigused, Afganistani teema (Eesti oli koos Norraga pealäbirääkijad), regionaalse julgeoleku ja EL – ÜRO vahelise koostöö, ning ÜRO Julgeolekunõukogu läbipaistvuse ja töömeetodid (Välisministeerium 3).

Eesti rõhutas küberjulgeolekuga seotud teemasid niisiis Julgeolekunõukogu kampaania põhisõnumites, Eesti eesmärkides Julgeolekunõukogus ning mõlema (kahe) eesistumise eesmärkides. Seega saab küberjulgeolekut pidada Eesti eesmärkide läbivaks teemaks. Võttes arvesse Eesti seatud eesmarke Julgeolekunõukogu liikmelisuse perioodiks, on antud töö eesmärk hinnata, kas Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas saab pidada nišidiplomaatiaks. Töö hüpotees on, et Eesti rakendas Julgeolekunõukogus nišidiplomaatiat läbi küberjulgeoleku valdkonna.

2 Analüütiline raamistik

Nišidiplomaatia teoriast, ÜRO Julgeolekunõukogu struktuurist ja mittealaliste liikmete võimalustest tulenevalt saame luua analüütilise raamistiku, mille abil mõõta nišidiplomaatia teooria vastavust Eesti küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustele Julgeolekunõukogus.

Lähtudes teoreetilises raamistikus valitud definitsioonist on nišidiplomaatiale iseloomulik spetsialiseerumine (Hendrikson 2005, lk 67). See võimaldab riigile manada end teatud valdkonna ja/või teema osas pädevana ehk eksperdina (Lakatos 2017, lk 59). Sellest tulenevalt on nišidiplomaatia teooriale vastavuse esimene tingimus, et riik manab end kui eksperti. Võttes arvesse ÜRO julgeolekunõukogu struktuuri ning mittealaliste liikmete piiratud võimalusi, on antud uurimuse kontekstis nišidiplomaatia teooriale vastav tingimus, et riik näitab ennast teema ja/või valdkonna eksperdina ÜRO julgeolekunõukogus läbi riigi esindajate sõnavõttude.

Nišidiplomaatia, kui pehme jõu kasutamine toetub eeldusele, et rahvusvaheliste suhete süsteem võimaldab seda (Tunde 2020, lk 30). Mis tähtsam, valdkonnad ja/või teemad, mida saab pidada nišidiplomaatiale vastavaks peavad olema kooskõlas nende valdkondade ja/või teemadega, mida peetakse rahvusvahelistes suhetes tähtsaks (*Ibid*, lk 30). Nagu enne mainitud, saab nišidiplomaatiat rakendada vaid juhul, kui riigil on valdkonna ja/või teema osas kindel pädevus (Súilleabháin 2014, lk 5). Nendest definitsioonidest tulenevalt saab antud uurimuse raames pidada nišidiplomaatiale vastavaks nišiks valdkonda ja/või teemat, mida tähtsustatakse Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis. Sellest tulenevalt on nišidiplomaatia teooriale vastavuse teine tingimus, et riigi valitud teemat ja/või valdkonda tähtsustatakse ÜRO-s.

Nišidiplomaatia eeldab, et seab riik seab valitud valdkonna ja/või teema diplomaatiliste tegevuste keskmesse, mitte ei proovi katta teemasid võrdselt (Hendrikson 2005, lk 67). Võttes arvesse Julgeolekunõukogu ülesehitust ning mittealaliste liikmete võimalusi, on selge, et mittealaliste liikmete tegevused on suures osas piiratud ning osaliselt ka ette määratud, sõltuvalt Julgeolekunõukogu kavast. Sellest tulenevalt, on juhtumianalüüsis nišidiplomaatia teooriale vastavuse kolmas tingimus, et riik panustab ÜRO Julgeolekunõukogus teema ja/või valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi.

3 Metoodika

Antud töö eesmärk on hinnata, kas Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas saab pidada nišidiplomaatiaks. Töö hüpotees on, et Eesti rakendas Julgeolekunõukogus nišidiplomaatiat läbi küberjulgeoleku valdkonna. Analüüsi metodoloogiline lähenemine on kvalitatiivne juhtumianalüüs. Analüüsitavad materjalid on Eesti Välisministeeriumi avalikud materjalid, ÜRO raportid, Eesti esindajate sõnavõtted ning Eesti ÜRO JN liikmelisust kajastavad dokumendid. Analüüs lähtub nišidiplomaatia teooriast, mida kõrvutatakse Eesti tegevustega ÜRO Julgeolekunõukogus.

Selleks, et hinnata Eesti tegevuste vastavust nišidiplomaatia teooriale ÜRO Julgeolekunõukogu liikmelisuse raames, on tarvis kindlaid mõõdikuid, mille järgi Eesti tegutsemist analüüsida. Võttes arvesse töös teoreetilises osas kajastatud autorite teadustöid ja mittealaliste liikmete võimalusi Julgeolekunõukogus, on kvalitatiivse juhtumianalüüsi aluseks kolm tingimust, mille olemasolul saab pidada riigi valdkonnapõhist tegevust nišidiplomaatiale vastavaks. Tegevuste vastavust tingimustele mõõdetakse nominaalsel skaalal (jah/ei). Kõiki tingimusi käsitletakse samaväärsetena ning riigi tegevust kindla valdkonna raames saab pidada nišidiplomaatiaks vaid siis, kui kõik tingimused on täidetud. Nišidiplomaatia tingimused on:

1. Riigi teema ja/või valdkond on ÜRO-s tähtis (jah/ei)
2. Riik panustab ÜRO Julgeolekunõukogus teema ja/või valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi (jah/ei)
3. Riik näitab ennast teema ja/või valdkonna ekspertina ÜRO Julgeolekunõukogus (jah/ei)

Lähtudes teorias välja toodud Eesti eesmärkidest ja hüpoteesist, käsitletakse selles töös Eesti poolt valitud nišidiplomaatia teemana ja/või valdkonnana küberjulgeolekut. Sellest tulenevalt analüüsime valitud materjalide abil Eesti tegevusi Julgeolekunõukogu mittealalise liikmena, tuues eraldi välja tegevused, mis vastavad küberjulgeoleku valdkonnale. Samuti analüüsime, kas küberjulgeolekut tähtsustati ÜRO-s laiemalt eelnevalt Eesti liikmelisusele. Hüpoteesi kehtivust hinnatakse läbi kolme küsimuse:

- „Kas küberjulgeoleku valdkonda peetakse ÜRO-s tähtsaks?“
- „Kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi?“
- „Kas Eesti näitas ennast küberjulgeoleku valdkonna eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus?“

Esiteks keskendume me analüüsis sellele, kas küberjulgeoleku valdkonda saab pidada Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis tähtsaks. Selle all mõtleme küberjulgeolekuga seotud teemasid ja tegevusi kogu ÜRO organisatsiooni kontekstis. Teisisõnu saab pidada küberjulgeolekut ÜRO-s tähtsaks, kui see valdkond on olnud eelnevalt ÜRO peamistes organites arutluse all ning selle osas on vastu võetud ametlikke otsuseid (resolutsioone). Näiteks saab pidada küberjulgeoleku tähtsustamise konkreetseteks väljunditeks küberjulgeoleku teema tõstatamist Peaassambleel, Julgeolekunõukogus, Majandus- ja Sotsiaalnõukogus ning teistes ÜRO peamistes organites, ja nende allüksustes (näiteks töörühmades). Lisaks saab pidada küberjulgeoleku valdkonda ÜRO-s tähtsaks, kui sellega tegelevad mitmed liikmesriigid. Erilist tähtsust saab omistada Julgeolekunõukogu alaliste liikmete seotusele küberjulgeoleku valdkonnaga, võttes arvesse, et riikidel on ÜRO-s (võrdlemisi) suur mõjuvõim.

Teiseks on analüüsis vaatluse all, kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi. Võttes arvesse, et Eesti seadis küberjulgeoleku teema oma Julgeolekunõukogu liikmelisuse ning mõlema eesistumise eesmärgiks, hindame ka seda, kas Eesti saavutas kõik püstitatud eesmärgid., mis viitaks diplomaatiliste tegevuste fokuseerimisele just küberjulgeoleku temadele. Olulise diplomaatilise ressursi panustamiseks saab pidada küberjulgeolekuga seotud teemade tõstatamist ja ürituste korraldamist võimalikult kõrgel tasemel, sealjuures ka Eesti kõrgete esindajate sõnavõtte. Kõrge taseme osas keskendume nii ürituste erinevatele vormidele (mida formaalsem, seda kõrgem) kui ka üritusel osalejatele (ÜRO ametnikud, Eesti riigi esindajad, muud kõrge profiiliga osalejad). Kõrgetasemelisteks üritusteks saab niisiis pidada formaalseid üritusi ning üritusi, kus on kohal kõrge profiiliga osalejad.

Kolmandaks vaatame me materjale analüüsides seda, kas Eesti näitas ennast ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonna eksperdina. Eesti küberjulgeoleku valdkonna eksperdina näitamiseks saab pidada tegevusi, kus Eesti ise toonitas oma riiklikku pädevust küberruumiga seotud teemade raames. Küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevusteks peetakse selles kontekstis laiemalt küberruumi teemasid, mis on küberjulgeolekuga seotud. Selle all mõeldakse Eesti tegevusi ÜRO Julgeolekunõukogu töös, kus Eesti kõrged esindajad (ministrid ja delegaadid) tõid esile Eesti riiklikku pädevust küberruumiga seotud valdkondadega seoses. Sellisteks tegevuseks saab niisiis pidada riikliku pädevuse toonitamist Eesti delegaatide ja ministrite sõnavõttudes ÜRO Julgeolekunõukogus. Samuti saab pädevuse näitamiseks pidada Eesti kübervaldkonna ekspertide kaasamist ÜRO Julgeolekunõukogu töösse.

4 Analüüs

Järgnevalt analüüsime, kas Eesti tegevused seoses küberjulgeoleku valdkonnaga ÜRO Julgeolekunõukogus vastavad nišidiplomaatialle. Täpsemalt on vaatluse all metodoloogias välja toodud nišidiplomaatia tingimuste vastavus antud juhtumiuurimusele. Esiteks analüüsime küberjulgeoleku valdkonna tähtsust Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis. Teiseks analüüsime, kas Eesti panustas Julgeolekunõukogus küberjulgeolekuga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi. Kolmandaks analüüsime, kas Eesti näitas ennast ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonna eksperdina.

4.1 Küberjulgeoleku tähtsus ÜRO-s

Selleks, et Eesti tegevusi seoses küberjulgeoleku valdkonnaga saaks pidada nišidiplomaatialle vastavaks, tuleb kindlaks teha, kas küberjulgeolekut peetakse ÜRO kontekstis tähtsaks teemaks. Selle tarvis analüüsime, kas küberjulgeoleku valdkond on seotud ÜRO peamiste organite tööga ning kas küberjulgeoleku valdkonna osas on võetud vastu ametlikke otsuseid. Samuti võtame tähelepanu alla, millised riigid küberjulgeoleku teemadega tegelevad. Küberjulgeolekut saab pidada ÜRO-s tähtsaks, kui teemat on tõstatatud ÜRO põhiorganites ja nende allüksustes, kui teema osas on vastu võetud ametlikke otsuseid ning kui teemast on huvitatud Julgeolekunõukogu alalised liikmesriigid.

Esimest korda mainiti ÜRO-s küberjulgeoleku valdkonda Peaassamblee Esimeses komisjonis, aastal 1998 (Julgeolekunõukogu raport 1). Aastal 1999. võeti Peaassambleel vastu resolutsioon, mille keskne teema oli arengud teabe- ja telekommunikatsiooni valdkonnas rahvusvahelise julgeoleku kontekstis. Resolutsioonis kutsuti liikmesriike üles edendama olemasolevate ja potentsiaalsete ohtude kaalumist infoturbe valdkonnas (*Ibid*). Niisiis võeti küberjulgeoleku valdkond ÜRO-s arutluse alla juba 25 aastat tagasi. 24 aastat tagasi Peaassambleel vastu võetud resolutsioon oli esimene kord, kui küberjulgeoleku teemat mainiti ÜRO organi ametlikus dokumendis. Samuti toonitati küberjulgeoleku valdkonnaga seotud arenguid 2018. aastal Peaassamblee poolt vastu võetud resolutsioonis (ÜRO Peaassamblee resolutsioon 73/27). See tähendab, et küberjulgeoleku teema on ÜRO-s siiani tähtis selles osas, et seda mainitakse ÜRO ametlikes dokumentides ehk resolutsioonides.

Küberjulgeolekuga seotud arutelud toimuvad ÜRO-s peamiselt Esimese komisjoni alla kuuluvates töörühmades, millele on Peaassambleel mandaat antud. Need töörühmad on ÜRO valitsustevaheliste küberekspertide töörühmad (*UN Group of Governmental Experts ehk GGE*) ja ÜRO avatud töörühmad (*UN Open-ended Working Group ehk OEWG*) (*Ibid*). ÜRO valitsustevaheliste küberekspertide töörühm, mis ka hetkel tegutseb, alustas tööd 2004. aastal ja sinna kuulub 25 liikmesriiki. *GGE*-d tegelevad täpsemalt „riigi vastutustundliku käitumise edendamiseks küberruumis rahvusvahelise julgeoleku kontekstis“ (*Ibid*). See tegevusvaldkond vastab küberjulgeoleku teemadele ning töörühma olemasolu näitlikustab teema tähtsustamist Esimeses komisjonis. ÜRO avatud töörühmad tegelevad „arengutega info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas rahvusvahelise julgeoleku kontekstis“ (*Ibid*). See valdkond hõlmab endas ka küberjulgeoleku valdkonna teemasid ning töörühm kuulub samuti Esimese komisjoni alla, mis näitlikustab küberjulgeoleku valdkonna tähtsustamist ÜRO Peaassamblee allüksuse, Esimese komisjoni, töös.

Asjaolu, et ÜRO Peaassamblee on andnud mandaadi kahele töörühma vormile, mille eesmärk on tegeleda küberjulgeoleku valdkonnaga, viitab sellele, et teema on ÜRO Peaassamblee kontekstis tähtis. Samuti on märkimisväärne, et hetkel tegutsev valitsustevaheline küberekspertide töörühm koosneb 25 riigist, kelle seas on kõik ÜRO Julgeolekunõukogu alalised liikmed ehk Ameerika Ühendriigid, Hiina, Venemaa, Suurbritannia ja Prantsusmaa (ÜRO koduleht). Lisaks kuulub sellesse töörühma ka Eesti (*Ibid*). See, et ÜRO Julgeolekunõukogu alalised liikmed on seotud küberjulgeoleku valdkonnaga tegeleva töörühma tegevustega annab samuti märku küberjulgeoleku valdkonna tähtsusest ÜRO-s.

Samuti oli – eelnevalt Eesti mittealalisele liikmelisusele – tõstatatud küberjulgeoleku valdkonda ka Julgeolekunõukogus, läbi mitteformaalsete ürituste. Näiteks korraldasid Hispaania ja Senegal 2016. aastal esimese ainult küberjulgeolekule pühendatud Arria – formaadis kohtumise Julgeolekunõukogu ajaloos (Julgeolekunõukogu raport 1). Ukraina korraldas aastatel 2016-2017 samuti kaks Arria-formaadis kohtumist, mille keskmes olid küberjulgeolekuga seotud teemad (*Ibid*). See tähendab, et küberjulgeoleku teema on olnud lisaks Peaassambleele ja Esimese komisjoni töörühmadele arutluse all ka Julgeolekunõukogus.

Niisiis on küberjulgeolek teema, mis tõstatati ÜRO-s juba 25 aastat tagasi. Analüüsi tulemustest selgub, et küberjulgeoleku valdkonna teemasid on tõstatatud ÜRO Peaassambleel ning, et Esimeses komisjonis on loodud ka kaks erinevat küberjulgeoleku valdkonnaga tegelevat töörühma vormi: ÜRO valitsustevaheliste küberekspertide töörühmad (*UN Group of Governmental Experts ehk GGE*) ja ÜRO avatud töörühmad (*UN Open-ended Working Group ehk OEWG*). Lisaks sellele on tõstatatud küberjulgeoleku teemat ka Julgeolekunõukogu mitteformaalsetel üritustel. Samuti on küberjulgeoleku valdkonna osas võetud vastu ametlikke resolutsioone, millest esimene võeti Peaassambleel vastu 1999. aastal. Küberjulgeolekuga tegelevatesse töörühmadesse kuuluvad kõik ÜRO Julgeolekunõukogu alalised liikmesriigid, mis viitab teema tähtsustamisele ÜRO kõige mõjuvõimsamate riikide poolt. Nendest asjaoludest saab järeldada, et küberjulgeoleku valdkonda peetakse ÜRO-s tähtsaks.

4.2 Eesti küberjulgeolekuga seotud tegevused ÜRO Julgeolekunõukogus

Selleks, et saada vastust küsimusele, kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi, analüüsimise Eesti küberjulgeoleku valdkonnaga seotud erinevaid tegevusi Julgeolekunõukogus. Selle tarvis anname ülevaate Eesti korraldatud üritustest, mille keskmes on küberjulgeoleku teemad. Olulise diplomaatilise ressursi panustamiseks peetakse küberjulgeolekuga seotud teemade tõstatamist ja ürituste korraldamist (võimalikult) kõrgel tasemel, samuti ka Eesti kõrgetasemeliste osalejate sõnavõtte. Kõrge taseme osas keskendumine nii ürituste erinevatele vormidele (mida formaalsem, seda kõrgem) kui ka üritusel osalejatele (ÜRO ametnikud, Eesti riigi esindajad, muud kõrge profiiliga osalejad). Samuti analüüsimise, kas Eesti saavutas oma püstitatud eesmärgid küberjulgeoleku valdkonna raames, mis viitaks Eesti diplomaatiliste tegevuste fookusseerimisele küberjulgeoleku valdkonna osas.

Nagu teooria osas on välja toodud, oli üks Eesti ametlik eesmärk Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku tagamine (Välisministeerium 1). Samuti oli Eesti ÜRO Julgeolekunõukogu liikmelisuse perioodil kahel korral eesistuja rollis. Eesti prioriteetide seas esimesel eesistumisel, mis toimus 2020. aasta mais, oli „uued ohud“, mille all mõeldi küberjulgeolekuga seonduvaid ohte (Välisministeerium 2). Teisel eesistumisel, mis toimus 2021. aasta juunis, oli Eesti prioriteeti seas samuti „uued julgeolekuohud“, mille alla kuulub küberjulgeolek (Välisministeerium 3). Niisiis

seadis Eesti enda tegevuste läbivaks prioriteediks küberjulgeoleku valdkonnaga seotud teemad. Eesti Julgeolekunõukogu liikmelisuse jooksul korraldasid Eesti delegaadid palju erinevaid istungeid, üritusi ning sõnavõtte. Antud töö kontekstis toome välja täpsemalt neli üritust, mille organiseerimisel mängis Eesti võtmerolli ja mis vastavad küberjulgeoleku valdkonnale.

Esimeseks tegevuseks, mille keskmes on küberjulgeolek, saab pidada seda, kui 2020. aasta 5. märtsil tõstatati Eesti algatusel ÜRO Julgeolekunõukogu laua taga korda küberrünnete küsimus (Julgeolekunõukogu raport 2). Eesti tõstatas koos Suurbritannia ja Ameerika Ühendriikidega Gruusia küberründed Julgeolekunõukogu arutelul, peale seda kui Gruusia oli teavitanud Julgeolekunõukogu küberrünnetest oma riiklike veebilehtede ja meedia vastu (*Ibid*). Tegu polnud küll üritusega korraldamisega, kuid see on välja toodud, kuna tegu oli esimese korraga ajaloos, kui küberjulgeolekuga seotud teema tõstatati eraldiseisvalt Julgeolekunõukogu laua taga (Välisministeerium 4). Peale teema tõstatamist Julgeolekunõukogus, esitas Eesti alaline esindaja ÜRO juures, Sven Jürgenson kolme riigi ühisavalduse seoses Gruusiat tabanud küberrünnakutega (Ameerika Ühendriikide alaline esindus ÜRO juures). Sõnavõtus tõi Eesti suursaadik välja Venemaa pahatahtlikke küberrünnakuid teiste riikide vastu ning toonitas rahvusvahelise kogukonna rolli küberjulgeoleku hoidmisel (*Ibid*).

Võttes arvesse, et teema tõstatati julgeolekunõukogus Eesti algatusel, koostöös Suurbritannia ja Ameerika Ühendriikidega, saab järeldada, et Eesti kasutas oma diplomaatilist ressursi, et leida antud teema päevakorda toomiseks liitlaseid. Teiseks saab pidada märkimisväärseks, et kolme riigi ühisavalduse esitas Eesti alaline esindaja ÜRO juures, Sven Jürgenson. Võttes arvesse, et Eesti alaline esindaja ÜRO juures Sven Jürgenson on Eesti ÜRO alalise esinduse kõrgeim ametnik (ehk suursaadik), saab antud tegevust pidada samuti diplomaatilise ressursi rakendamiseks.

Teiseks tegevuseks, mille keskmes on küberjulgeolek, saab pidada 2020. aasta 22. mail toimunud, Eesti poolt korraldatud, mitteametlikku videoistungit teemal „Konfliktiennetus ja küberstabiilsus“ (Välisministeerium 5; Välisministeerium 6). See eriüritus, mis toimus Eesti esimese eesistumise raames, oli organiseeritud Eesti poolt, koostöös Belgia, Dominikaani Vabariigi, Indoneesia ja Keeniaga (Välisministeerium 6). Ürituse avas Eesti toonane peaminister Jüri Ratas ning üritust juhtisid Eesti toonane välisminister Urmas Reinsalu ning Eesti alaline esindaja ÜRO-s Sven

Jürgenson (Välisministeerium 5). See oli esimene kord ajaloos, kui ÜRO Julgeolekunõukogus korraldati küberjulgeolekule – täpselt küberruumi stabiilsusele, kübERNORMIDELE ja rahvusvahelisele õigusele – keskenduv kohtumine (*Ibid*). Eriüritusel osales ligikaudu 60 riiki ja organisatsiooni, kes arutlesid küberjulgeolekuga seonduvatel teemadel (*Ibid*).

Võttes arvesse üritusel osalenud riikide ja organisatsioonide suurt arvu, saab pidada kohtumise korraldamist diplomaatilise ressursi rakendamiseks. Samuti näitlikustab diplomaatilise ressursi rakendamist kõrge profiiliga osalejate roll, täpsemalt Eesti peaministri, välisministri ning ÜRO alalise esindaja roll ürituse läbiviimisel. Samuti on oluline märkida, et üritus toimus Eesti esimese eesistumise ajal, mis läheb kokku Eesti poolt seatud prioriteetidega mais toimunud eesistumiseks ning ka Eesti eesmärkidega Julgeolekunõukogus.

Kolmandaks tegevuseks, mille keskmes on küberjulgeolek, saab pidada 2021. aasta 29. juunil toimunud, Eesti poolt korraldatud, ametlikku Julgeolekunõukogu istungit küberjulgeoleku teemal (Välisministeerium 7). Istung toimus Eesti teise eesistumise raames. See oli esimene kord ajaloos, kui küberjulgeoleku teemal korraldati ÜRO Julgeolekunõukogus ametlik istung (*Ibid*). Istungil osalesid ÜRO kõrgetasemelised ametnikud, nagu näiteks ÜRO asepeasekretär ning ÜRO kõrge esindaja desarmeerimisküsimustes Izumi Nakamitsu (*Ibid*). Istungit juhtis Eesti peaminister Kaja Kallas, kes tegi küberjulgeoleku osas ka ametliku sõnavõtu (*Ibid*).

Võttes arvesse, et tegu oli formaalse istungiga ning istungil osalesid ÜRO kõrged ametnikud ning sõna võttis Eesti peaminister saab pidada istungit kõrgetasemeliseks ürituseks, ning ürituse korraldamist diplomaatilise ressursi rakendamiseks. Samuti on märkimisväärne, et Eesti korraldatud istung oli esimene kord ÜRO Julgeolekunõukogu ajaloos, kui küberjulgeoleku teemad olid ametliku istungi keskmes, mis läheb kokku Eesti eesmärgiga tõstatada küberjulgeoleku teema teise eesistumise ajal kõrgel tasemel.

Neljandaks tegevuseks, mille keskmes on küberjulgeolek, saab pidada 2021. aasta 20. detsembril toimunud, Eesti ja Suurbritannia poolt korraldatud, kinnist mitteametlikku istungit teemal „Pahatahtliku kübertegevuse mõju ennetamine tsiviilelanikele“ (Julgeolekunõukogu raport 3). Üritusel osalesid ÜRO kõrge ametnik desarmeerimisküsimustes Izumi Nakamitsu ning Punase

Risti rahvusvahelise õiguse direktor Helen Durham (Ibid). Ürituse fookuses oli küberjulgeolek, täpsemalt küberrünnakute mõju tsiviilelanikele ning selle mõju võimalik ennetamine.

Võttes arvesse, et istungil osales ÜRO kõrgetasemeline ametnik ning Punase Risti kõrgetasemeline ametnik, võib pidada kohtumist kõrgetasemeliseks ürituseks ning diplomaatilise ressursi rakendamiseks. Samuti on tähelepanuväärne, et Eesti korraldas koostöös Suurbritanniaga ürituse 11 päeva enne Julgeolekunõukogu liikmelisuse lõppu. See näitlikustab samuti Eesti poolt küberjulgeoleku valdkonna tähtsustamist ÜRO Julgeolekunõukogus, vastavalt seatud eesmärkidele.

Eesti alaline esindaja ÜRO juures, Sven Jürgenson on julgeolekunõukogu tegevused võtnud kokku järgmiselt: “Minu hinnangul on Eesti ÜRO JNi liikmesusest otsese kasuna saanud kolm asja. Esiteks on suhted kõige tähtsamate liitlastega ehk JNi alaliste liikmetega... märkimisväärselt tugevnenud. Teiseks on Eestile maailm avardunud. Kogu kampaania ja JNis oleku ajal Eesti tuntus, maine ja suhted maailmas tugevnesid märkimisväärselt. Kolmandaks õnnestus Eestil tõstatada enda teemasid: Ukraina, Valgevene, küberjulgeolek” (Raik, Jürgenson 2022). Jürgenson väidab niisiis, et Eesti peamiseks teemadeks Julgeolekunõukogus olid regionaalne julgeolek (ehk Ukraina ja Valgevene küsimused) ning küberjulgeolek. Julgeoleku valdkonna väljatoomine Eesti peamise teemana läheb kokku Eesti poolt seatud eesmärkidega ÜRO julgeolekunõukogu liikmelisuse perioodiks ning viitab küberjulgeoleku fookuses hoidmisele diplomaatilistes tegevustes.

Töös “Väiksed riigid, erinevad lähenemised: Eesti ja Norra ÜRO julgeolekunõukogus” tuuakse välja, et Eesti kasutas oma tegevustes ÜRO Julgeolekunõukogus aktiivselt võimalusi propageerida oma riiklike prioriteete (Haugevik *et al* 2021). Seejuures tuuakse eraldi välja, et kõige aktiivsemalt tegutseti küberjulgeoleku ning regionaalse julgeoleku küsimustega. (Haugevik *et al* 2021, lk 8). Küberjulgeoleku küsimustega aktiivselt tegelemine viitab kaudselt sellele, et Eesti rakendas Julgeolekunõukogu liikmelisuse jooksul küberjulgeoleku valdkonna osas diplomaatilist ressursi, ning annab märku ka sellest, et küberjulgeoleku teemad olid Eesti tegevuste keskmes.

Eesti tegevustest seoses küberjulgeolekuga ÜRO Julgeolekunõukogus järeldeb, et Eesti panustas diplomaatilist ressursi selleks, et korraldada mitmeid üritusi ning sõnavõtte. Seejuures tõstatab Eesti küberjulgeoleku teemat ÜRO Julgeolekunõukogu liikmelisuse vältel mitmel korral ning mõlema eesistumise ajal, mis läheb kokku Eesti poolt seatud eesmärkidega. Samuti on tähelepanuväärne, et Eesti oli esimene riik, kes korraldas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku teemal ametliku istungi, mis tähendab, et Eesti korraldatud üritus oli küberjulgeoleku kõige kõrgemal tasemel tõstatamine kogu ÜRO Julgeolekunõukogu ajaloos. Võttes arvesse Eesti küberjulgeolekuga seotud üritustel osalenud inimeste kõrget positsiooni – ÜRO ja vabakonna kõrgetasemelised ametnikud – ning Eesti kõrgete esindajate (välisminister, peaministrid ja suursaadik) sõnavõtte, saab järeldada, et küberjulgeolekuga seotud üritusi saab pidada kõrgetasemelisteks. Samuti olid kolm Eesti poolt ettevõetud tegevust esmakordsed viisid, kuidas küberjulgeolekut ÜRO Julgeolekunõukogus arutati, mis viitab Eesti diplomaatiliste tegevuste osas fookuse hoidmisele küberjulgeolekul. Seega saab analüüsist tulenevalt järeldada, et Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi.

4.3 Eesti kui küberjulgeoleku valdkonna ekspert

Selleks, et teha kindlaks, kas Eesti küberjulgeolekuga seotud tegevused ÜRO Julgeolekunõukogus lähevad kokku nišidiplomaatia teooriaga, on tarvis analüüsida, kas Eesti näitas ennast ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonna eksperdina. Selle tarvis vaatame Eesti esindajate sõnavõtte, mis on seotud Eesti pädevusega küberjulgeoleku teemade raames. Küberjulgeolekuga seotud teemadeks saab pidada selles kontekstis küberruumiga seotud teemasid. Eesti kui eksperdi rolli näitamiseks saab pidada Eesti kõrgete esindajate sõnavõtte, kus mainitakse Eesti pädevust. Samuti saab pädevuse näitamiseks pidada Eesti kübervaldkonna ekspertide kaasamist ÜRO Julgeolekunõukogu töösse.

Seejärel, kui Eesti osutus ÜRO Julgeolekunõukogusse valituks, sõnas toonane Eesti välisminister Urmas Reinsalu, et: „Eesti prioriteedid ÜRO julgeolekunõukogu liikmesuse ajal on rahvusvahelisel õigusel põhineva maailmakorra hoidmine, digiriigi ja e-valitsemise kogemuse jagamine, kliima- ja keskkonnaküsimused ning julgeolekunõukogu enda töö tõhustamine.“ (Eesti saatkond Moskvast). Välisministri sõnavõtus välja toodud „digiriigi ja e-valitsemise kogemuse

jagamine“ viitab Eesti pädevusele infotehnoloogia valdkonnas, mis on seotud küberjulgeoleku teemadega. Samuti tõi välisminister sõnavõtus välja, et Eesti kavatses „...tugevdada veelgi digiriigi mainet...“ (Eesti saatkond Moskvast). See tähendab, et Eesti üheks eesmärgiks ÜRO-s oli oma pädevuste toonitamine seoses kübervaldkonnaga. Sellest saab järeldada, et Eesti eesmärk oli näidata end kui eksperti infotehnoloogia valdkonnas, mis läheb kokku küberjulgeoleku teemadega.

Eesti toetus ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku teemade tõstatamisel ka ÜRO töörühmade eelnevale ekspertiisile (Välisministeerium 6). See on oluline, kuna Eesti on olnud aktiivne erinevates ÜRO töörühmades, mis tegelevad küberjulgeolekuga (Välisministeerium 9). Näiteks tuuakse Välisministeeriumi kodulehel välja, et: „Eesti esindaja on alates 2009. aastast valitud osalema kõigisse järjekordsetes ÜRO valitsustevaheliste küberekspertide töörühmadesse“ (*Ibid*). Samuti oli Eesti paralleelselt ÜRO Julgeolekunõukogu liikmelisusele ka ÜRO avatud töörühma „üks aktiivsemaid liikmeid“ (*Ibid*).

Seeläbi saab pidada Eesti tegevust ÜRO töörühmade küberjulgeoleku pädevuse esiletoomisel ka iseenda pädevuse esiletoomiseks. Konkreetse näitena saab tuua Eesti mitteametliku ürituse 22. mail, kus osales Eesti küberjulgeoleku erisaadik Heli Tiirmaa-Klaar (Välisministeerium 6). Ürituse kirjeldamisel on toodud välja, et: „Valdav osa riikidest mainisid olulist panust, mida on andnud ÜRO küberekspertide töörühm (*UN Group of Governmental Experts*) ja kuhu Eesti kuulub“ (Välisministeerium 6). Teisisõnu tõi Eesti töörühmade pädevuse tõstatamisega tähelepanu ka iseenda ekspertiisile, olles olnud (ja olles ka samaaegselt) töörühmade liige. Samuti tõi Eesti küberjulgeoleku erisaadiku osalemine Eesti üritusel tõi tähelepanu ka Eesti ekspertiisile küberjulgeoleku valdkonnas.

Lisaks toonitasid Eesti valdkonna – alast pädevust Eesti peaministrid Jüri Ratas ja Kaja Kallas. Eesti 22. mail korraldatud ürituse avasõnavõtus tõi toonane peaminister Jüri Ratas eraldi välja Eesti pädevuse küberjulgeoleku teemadel: „Kübermaailmas kogunud ja eesrindliku riigina seisab Eesti selle eest, et Julgeolekunõukogu valmistuks tõsiselt uuteks ohtudeks“ (Välisministeerium 5). Rääkides Eestist, kui kogunud ning eesrindlikust riigist infotehnoloogia kübervaldkonnas, viitas peaminister Eesti pädevusele seoses küberruumiga laiemalt. Väites, et Eesti kogemus ning eesrindlikkus uute ohtudega tegelemisel märkimisväärsed, sidus peaminister otseselt Eesti pädevuse

küberjulgeoleku valdkonnaga. Seeläbi järeldub sõnavõtust, et Eesti näitas end kui küberjulgeoleku valdkonna eksperti.

Eesti korraldatud, 29. juunil toimunud, ametlikul istungil tõi peaminister Kaja Kallas oma sõnavõtu välja Eesti riigi pädevused seoses küberruumiga: „Vaba, avatud, stabiilne ja turvaline küberruum on osa meie elujõust (*lifeblood*). Tänu sellele, et enamik valitsemisteenuseid on viidud üle interneti, oleme igal aastal säästnud 2-3% oma SKP-st. Meie igapäevane avalik haldus on olnud paberivaba juba üle 15 aasta. Eesti on ka tootnud kõige rohkem tehnoloogilisi üksusarvukuid ühe inimese kohta“ (autori tõlge inglise keelest) (Eesti esindus ÜRO-s). Niisiis tõi peaminister välja Eesti era- ja avaliku sektori pädevused, mainides seejuures, et küberruum on igapäevane osa Eesti riigi toimimisest. Sellest järeldub, et Eesti esindaja toonitas riigi pädevust küberruumi valdkonnaga seoses, näidates Eestit kui eksperti.

Eesti Julgeolekunõukogu liikmelisuse perioodi mõjutas ka COVID-19 puhang. Koroona kriisist tulenevad piirangud ÜRO Julgeolekunõukogu tööle andsid Eestile võimaluse propageerida oma kompetentsi infotehnoloogia valdkonnas, läbi virtuaalistungite korraldamise (Välisministeerium 4). Välisministeeriumi kodulehel, kus on ülevaade Eesti esimesest aastast Julgeolekunõukogus, on peamiste saavutuste all välja toodud, et: „Olime suunaseadja virtuaalistungite ajastul“ (*Ibid*). Täpsemalt on selle saavutuse all välja toodud, et: „Kohanesime kriisiga kiiresti ja seadsime virtuaalsete istungite korraldamisel uue standardi. Eesti eriürituste suurepärase tehniline tase on kinnistanud Eesti kui maailma ühe juhtiva digiriigi kuvandit“ (*Ibid*).

Niisiis võib pidada üheks tegevuseks, kus Eesti näitas oma infotehnoloogia-alast pädevust, videosilla abil istungite korraldamist. Seda kinnitab ka tõsiasi, et Eesti virtuaalistungite korralduspartner, mis on Eesti ettevõtte, võitis ÜRO hanke ning aitas ka teiste riikide esindustel istungeid interneti teel korraldada (*Ibid*). Kuna infotehnoloogia-alane pädevus, näiteks virtuaalistungite korraldamisel, kattub küberruumi teemadega, võib pidada antud tegevust kaudselt samuti Eesti eksperdina kuvamisena küberjulgeoleku valdkonnas.

Võttes arvesse Eesti välisministri ning kahe peaministri sõnavõtte, kus toodi eraldi välja Eesti pädevus küberruumis, saab väita, et Eesti esindajad toonitasid riiklikku pädevust küberruumi

valdkonna osas. Lisaks toonitas Eesti Julgeolekunõukogu tegevustes ÜRO tööruhmade ekspertiisi küberjulgeoleku valdkonnas. Selle kaudu toonitati kaudsel ka enda, kui tööruhmades aktiivse liikme, ekspertiisi. Eesti küberjulgeoleku ekspert oli kaasatud ka Eesti Julgeolekunõukogus korraldatud üritusel. Seeläbi saab järeldada, et Eesti näitas ennast – Eesti esindajate sõnavõttude läbi – ÜRO Julgeolekunõukogus eksperdina küberjulgeoleku valdkonnaga seoses.

5 Järeldused

Antud töö eesmärk oli hinnata, kas Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas saab pidada nišidiplomaatiaks. Töös püstitatud hüpotees oli, et Eesti rakendas Julgeolekunõukogus nišidiplomaatiat läbi küberjulgeoleku valdkonna. Hüpoteesi tõestamiseks, tuletasime nišidiplomaatia teooriast kolm tingimust, mille põhjal koostati Eesti Julgeolekunõukogu tegevuste osas kolm küsimust: 1) kas küberjulgeoleku valdkonda peetakse ÜRO-s tähtsaks? 2) kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi? 3) kas Eesti näitas ennast küberjulgeoleku valdkonna eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus?

Esiteks oli töös vaatluse all, kas küberjulgeoleku valdkonda peetakse ÜRO-s tähtsaks. Selleks, et mõõta, kas küberjulgeoleku valdkonda saab pidada ÜRO-s tähtsaks, analüüsisime kas valdkonda on ÜRO peamistes organites (ja organite allüksustes) käsitletud, kas valdkonna osas on vastu võetud ametlikke otsuseid (resolutsioone) ning millised riigid on valdkonna käsitlemisel aktiivsed.

Analüüsi tulemustest selgus, et teemat on tõstatatud ÜRO Peaassambleel. Lisaks on ÜRO Peaassamblee Esimeses komisjonis loodud kaks erinevat küberjulgeoleku valdkonnaga tegelevat töörühma vormi: ÜRO valitsustevaheliste kübereksperide töörühmad (*UN Group of Governmental Experts ehk GGE*) ja ÜRO avatud töörühmad (*UN Open-ended Working Group ehk OEWG*), kuhu Eesti ka kuulub. Samuti on tõstatatud küberjulgeoleku teemat ka Julgeolekunõukogu mitteformaalsetel üritustel. Küberjulgeoleku valdkonna teemadel on ÜRO-s võetud vastu ametlikke resolutsioone, millest esimene võeti Peaassambleel vastu 1998. aastal. Küberjulgeolekuga tegelevatesse töörühmadesse kuuluvad mitmed riigid, kelle seas on ka kõik ÜRO Julgeolekunõukogu mittealalised liikmed. Analüüsist järeldub, et küberjulgeoleku teemat saab pidada ÜRO-s tähtsaks, kuna teema on osas on vastu võetud resolutsioone, teemat on tõstatatud mitmes ÜRO põhiorganis ning küberjulgeolekuga tegelevate töörühmade liikmeteks on Ameerika Ühendriigid, Hiina, Venemaa, Suurbritannia ja Prantsusmaa.

Teiseks oli analüüsis vaatluse all, kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi. Selleks, et mõõta, kas Eesti panustas küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatiliselt

ressurssi, analüüsisime töös, kas Eesti saavutas küberjulgeolekuga seoses Julgeolekunõukogu liikmelisuse ja eesistumiste jaoks püstitatud eesmärgid (mis viitaks küberjulgeoleku fookuses hoidmisele diplomaatilistes tegevustes), ja kas Eesti oli küberjulgeoleku tõstatamisel aktiivne läbi ürituste korraldamise, mille juures hindasime ka ürituste vormi ja osalejate profiili. Seejuures peeti diplomaatilise ressursi rakendamiseks ka Eesti kõrgete esindajate sõnavõtte.

Eesti tegevustest seoses küberjulgeolekuga ÜRO Julgeolekunõukogus järeldeb, et Eesti panustas diplomaatilist ressursi selleks, et korraldada mitmeid üritusi. Seejuures tõstas Eesti küberjulgeoleku teemat ÜRO Julgeolekunõukogu liikmelisuse vältel mitmel korral ning mõlema eesistumise ajal, mis läheb kokku Eesti poolt seatud eesmärkidega. Samuti on tähelepanuväärne, et Eesti oli esimene riik, kes korraldas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku teemal ametliku istungi, mis tähendab, et Eesti korraldatud üritus oli küberjulgeoleku kõige kõrgemal tasemel tõstatamine kogu Julgeolekunõukogu ajaloos. Võttes arvesse, et Eesti korraldatud üritustel osalesid Eesti peaminister, välisminister, ÜRO asepeasekretär ning mitmed muud kõrge profiiliga ametnikud, saab üritusi pidada kõrgetasemelisteks. Lisaks võtsid üritustel sõna Eesti kõrged esindajad. Samuti olid kolm Eesti poolt ettevõtetud tegevust esmakordsed viisid, kuidas küberjulgeolekut ÜRO Julgeolekunõukogus arutati. Nendest asjaoludest lähtuvalt saab järeldada, et Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi.

Kolmandaks oli analüüsis vaatluse all, kas Eesti näitas ennast küberjulgeoleku valdkonna eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus. Selleks, et mõõta, kas Eesti näitas end küberjulgeoleku valdkonna eksperdina, analüüsisime töös Eesti esindajate sõnavõtte, kus esindajad toonitasid Eesti riiklikku pädevust küberruumiga seotud teemade raames, ning Eesti ekspertide kaasamist küberjulgeoleku valdkonnaga seotud üritustel.

Eesti välisministri, Urmas Reinsalu ja peaministri(te), Kaja Kallase ja Jüri Ratase sõnavõtte analüüsidest tuli välja, et Eesti esindajad toonitasid eraldi eesti pädevust küberruumi ning küberjulgeoleku valdkonnas. Samuti osales Julgeolekunõukogus korraldatud üritusel Eesti esindaja küberjulgeoleku eksperdina ning toonitati ekspertrühmade pädevust, kuhu Eesti kuulub.

Nendest asjaoludest lähtuvalt saab järeldada, et Eesti näitas ennast küberjulgeoleku eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus.

Tulenevalt analüüsi tulemustest, on vastused nišidiplomaatiast tingimustest lähtuvalt koostatud küsimustele:

- 1) Kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi? Vastus – Jah
- 2) Kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi? Vastus – Jah
- 3) Kas Eesti näitas ennast küberjulgeoleku valdkonna eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus? Vastus – Jah

Võttes arvesse, et Eesti tegevused vastasid teooriast lähtuvatele nišidiplomaatia tingimustele, saab pidada töös püstitatud hüpoteesi tõeseks. Niisiis saab pidada Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas nišidiplomaatiaks.

Kokkuvõte

Aastal 2019. valiti Eesti Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu mitteamalaliseks liikmeks perioodil 2020-2021. Käesoleva töö keskne teema oli nišidiplomaatia ÜRO-s. Töö uurimisküsimus oli: kas Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas saab pidada nišidiplomaatiaks? Töös püstitatud hüpotees oli, et Eesti rakendas Julgeolekunõukogus nišidiplomaatiat läbi küberjulgeoleku valdkonna. Analüüsi metodoloogiline lähenemine oli kvalitatiivne juhtumianalüüs, mis oli üles ehitatud läbi deduktiivse lähenemise.

Teoreetilise raamistiku osas andsime ülevaate nišidiplomaatia teooriast, ÜRO julgeolekunõukogu tööst ja mitteamalaste liikmete võimalustest, mille all tõime välja ka Eesti eesmärgid ÜRO Julgeolekunõukogus (sealhulgas küberjulgeoleku).

Võttes arvesse nišidiplomaatia teooriat, ÜRO julgeolekunõukogu võimalusi ja piiranguid, ning Eesti eesmärgid ÜRO Julgeolekunõukogus, valiti kolm nišidiplomaatiale vastavat tingimust. Tegevuste vastavust tingimustele mõõdeti nominaalsel skaalal (jah/ei). Kõiki tingimusi käsitleti samaväärsetena ning riigi tegevust kindla valdkonna raames sai pidada nišidiplomaatiaks, kui kõik tingimused olid täidetud. Tingimused olid: 1) Kas küberjulgeoleku valdkonda peetakse ÜRO-s tähtsaks? 2) Kas Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi? 3) Kas Eesti näitas ennast küberjulgeoleku valdkonna eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus? Analüüsitavad materjalid olid Eesti Välisministeeriumi avalikud materjalid, ÜRO raportid, Eesti esindajate sõnavõttud ning Eesti JN liikmelisust kajastavad dokumendid.

Analüüsides Eesti tegevusi vastavalt nišidiplomaatia tingimustele, selgus analüüsi tulemustest, et küberjulgeoleku teemat saab pidada ÜRO-s tähtsaks, kuna teema on osas on vastu võetud resolutsioone, teemat on tõstatatud mitmes ÜRO põhiorganis ning küberjulgeolekuga tegelevate töörühmade liikmeteks on maailma suurimad riigid. Samuti tuli analüüsist välja, et Eesti panustas ÜRO Julgeolekunõukogus küberjulgeoleku valdkonnaga seotud tegevustesse olulisel määral diplomaatilist ressursi, korraldades aktiivselt kõrgetasemelisi üritusi ning sõnavõtte, mis ka vastasid Eesti püstitatud eesmärkidele antud valdkonnas. Lisaks järeldus analüüsist, et Eesti näitas ennast küberjulgeoleku valdkonna eksperdina ÜRO Julgeolekunõukogus, läbi Eesti riigi kõrgete esindajate Eesti riikliku küberruumi pädevuse toonitamise sõnavõttudes.

Seeläbi saab pidada Eesti tegevust ÜRO Julgeolekunõukogu liikmena küberjulgeoleku valdkonnas nišidiplomaatiaks, kuna Eesti tegevused ÜRO Julgeolekunõukogus vastasid kõigile püstitatud nišidiplomaatia tingimustele. Käesoleva töö alusel võiks uurida tulevikus ka teisi Eesti välispoliitilisi tegevusi rahvusvahelistes organisatsioonides, et luua põhjalikum arusaam Eesti nišidiplomaatia rakendamisest. Samuti oleks huvitav uurida teiste riikide – eriti Leedu ja Läti – tegevusi, mis võivad vastata nišidiplomaatiale, mille alusel saaks uurida läbi MSSD (*Most Similar System Degin*) meetodi Eesti välispoliitiliste tegevuste võimalikku erinevusest teistest Balti riikidest.

Kasutatud kirjandus

- Tunde, B. E.. 2020. „Niche Diplomacy as a Soft Power Strategy for Small States“. Master's thesis. Univesiteit Leiden.
- Rõigas, H.. 2015. „A Small State Utilising its Niche Capability for Influence in Foreign and Security Policy: the Case of Estonia and Cyber Security“. Master's thesis. University of Tartu
- Lakatos, Istvan. 2017. „The Potential Role of Small States and Their Niche Diplomacy at the UN and in the Field of Human Rights, with Special Attention to Montenegro“. *Pecs Journal of International and European Law – 2017/1*
- Henrikson, A. K.. 2005. „Niche Diplomacy in the World Public Arena: the Global ‘Corners’ of Canada and Norway“. *The New Public Diplomacy*. Palgrave Macmillan, London.
- Nye, J. S.. 2008. „Public Diplomacy and Soft Power“. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94–109.
- Nye, J. S.. 1990. „Soft Power“. *Foreign Policy No. 80, Twentieth Anniversary*. pp. 153-171
- Smith, H. A.. 1999. „Caution warranted: Niche diplomacy assessed“. *Canadian Foreign Policy Journal*, 6:3, 57-72
- Miglinaitė R., Jakniūnaitė D. 2014. “Lithuania at the United Nations Security Council: Strategy or Accident?”. *Lithuanian Foreign Policy Review*. 32. 33-48.
- Haugevik K., Kuusik P., Raik K., *et al.* 2021. “Small States, Different Approaches: Estonia and Norway on the UN Security Council”.
- Ekengren, A., Hjorthen, F. D., Möller, U. 2020. “A Nonpermanent Seat in the United Nations Security Council”. *Global Governance: A Review of Multilateralism and International Organizations*, 26(1), 21-45.
- Pay, V. N., Postolski, P. 2021. “Power and Diplomacy in the United Nations Security Council: The Influence of Elected Members”. *The International Spectator*.
- Súilleabháin A.Ó. 2014 “Small States at the United Nations: Diverse Perspectives, Shared Opportunities”. *International Peace Institute*.
- United Nations 1. “Resolution NRO0168666”. ÜRO resolutsioon. Allikas: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/186/66/PDF/NR018666.pdf?OpenElement>
- United Nations 2. “United Nations Security Council”. ÜRO ametlik kodulehekülg. Allikas: <https://www.un.org/securitycouncil/>

United Nations 3. „United Nations Security Council: Voting System“. ÜRO ametlik kodulehekül. Allikas: <https://www.un.org/securitycouncil/content/voting-system>

Raik, K., Jürgenson S. 2022. „731 päeva ÜRO hobuseraua-laua taga, mis avardasid Eestile maailma“. *Diplomaatia*. Allikas: <https://diplomaatia.ee/731-paeva-uro-hobuseraua-laua-tagamis-avardasid-eestile-maailma/>

Jõerüüt J. 2005. „Kuidas Kaitsta Eestit?“. *Eesti Päevaleht*. Allikas: <https://epl.delfi.ee/artikkel/51008685/jaak-joeruut-kuidas-kaitsta-eestit>

Välisministeerium 1. „Eesti ÜRO Julgeolekunõukogu valitud liikmena 2020-2021“.

Välisministeeriumi ametlik kodulehekül. Allikas <https://www.vm.ee/rahvusvaheline-suhtlus-uleilmne-eestlus/eesti-uros/eesti-uro-julgeolekunoukogu-valitud-liikmena>

Välisministeerium 2. „Eesti eesistumine ÜRO Julgeolekunõukogus mais 2020“. Ametlik kodulehekül. Allikas: <https://www.vm.ee/rahvusvaheline-suhtlus-uleilmne-eestlus/eesti-uros/eesti-eesistumine-uro-julgeolekunoukogu-mais>

Välisministeerium 3. „Eesti eesistumine ÜRO Julgeolekunõukogus juunis 2021“: Ametlik kodulehekül. Allikas: <https://www.vm.ee/rahvusvaheline-suhtlus-uleilmne-eestlus/eesti-uros/eesti-eesistumine-uro-julgeolekunoukogu-juunis>

Välisministeerium 4. „Esimene aasta Julgeolekunõukogus“. Ametlik kodulehekül. Allikas: <https://un.mfa.ee/et/esimene-aasta-julgeolekunoukogu/>

Välisministeerium 5. „Eesti korraldab 22.mail ÜRO Julgeolekunõukogu eesistumise raames olulise arutelu küberjulgeoleku teemal“. Pressiteade. Ametlik kodulehekül. Allikas: <https://un.mfa.ee/et/eesti-korraldab-22mail-uro-julgeolekunoukogu-eesistumise-raames-olulise-arutelu-kuberjulgeoleku-teemal/>

Välisministeerium 6. „Eesti eestvedamisel kinnitas rahvusvaheline kogukond ÜRO Julgeolekunõukogus küberstabiilsuse olulisust, ka koroonakriisi ajal“. Pressiteade. Ametlik kodulehekül. Allikas: <https://un.mfa.ee/et/eesti-estvedamisel-kinnitas-rahvusvaheline-kogukond-uro-julgeolekunoukogu-kuberstabiilsuse-olulisust-ka-koroonakriisi-ajal/>

Välisministeerium 7. „Eesti korraldas ÜRO Julgeolekunõukogu ajaloos esimese ametliku küberjulgeoleku istungi“. Pressiteade. Ametlik kodulehekül. Allikas: <https://un.mfa.ee/et/eesti-korraldas-uro-julgeolekunoukogu-ajaloos-esimese-ametliku-kuberjulgeoleku-istungi/>

Välisministeerium 8. „Lõppeb Eesti valitud liikmesus ÜRO Julgeolekunõukogus“. Pressiteade. Ametlik kodulehekülg. Allikas: <https://un.mfa.ee/et/loppeb-estni-valitud-liikmesus-uro-julgeolekunoukogus/>

Välisministeerium 9. „Küberstabiilsus ja rahvusvaheline julgeolek“. Välisministeeriumi ametlik kodulehekülg. Allikas: <https://www.vm.ee/rahvusvaheline-oigus-ja-kuberdiplomaatia/digi-ja-kuberdiplomaatia/kuberstabiilsus-ja-rahvusvaheline>

Eesti esindus ÜRO-s. „Statement by Estonian Prime Minister Kaja Kallas at UN Security Council VTC Open Debate on Cybersecurity“. Kaja Kallase sõnavõtt täismahus. Eesti ÜRO alalise esinduse ametlik kodulehekülg. Allikas:

<https://un.mfa.ee/statement-by-estonian-prime-minister-kaja-kallas-at-un-security-council-vtc-open-debate-on-cybersecurity/>

Eesti suursaatkond Moskvast. „Eesti valiti ÜRO Julgeolekunõukogu liikmeks aastatel 2020-2021“. Pressiteade. Moskva suursaatkonna ametlik kodulehekülg. Allikas:

<https://moscow.mfa.ee/et/estni-valiti-uro-julgeolekunoukogu-liikmeks-aastatel-20202021/>

EAS. 2017. „Valminud on uus Eestit tutvustav veeb ja Eesti brändi kodu veebis“. Ametlik kodulehekülg. Allikas: <https://www.eas.ee/valminud-uus-estni-tutvustav-veeb-ja-estni-brandi-kodu-veebis/>

Eesti bränd 1. “Põhisõnumid”. Kodulehekülg. Allikas:

<https://brand.estonia.ee/et/lugu/pohisonumid/>

Eesti bränd 2. „ÜRO Julgeolekunõukogu kampaania“. Kodulehekülg. Allikas:

<https://brand.estonia.ee/naited/uro-julgeolekunoukogu-kampaania/>

ÜRO Peaassamblee resolutsioon 73/27. „Resolution adopted by the General Assembly on 5 December 2018“. *United Nations General Assembly*. Allikas: [https://daccess-](https://daccess-ods.un.org/tmp/1967934.51905251.html)

[ods.un.org/tmp/1967934.51905251.html](https://daccess-ods.un.org/tmp/1967934.51905251.html)

Julgeolekunõukogu raport 1. „June 2021 Monthly Forecast: Cybersecurity“. *Security Council Report*. Allikas: [https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2021-](https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2021-06/cybersecurity.php)

[06/cybersecurity.php](https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2021-06/cybersecurity.php)

Julgeolekunõukogu raport 2. „Arria-formula Meeting: Cyber Stability, Conflict Prevention and Capacity Building“. *Security Council Report*. Allikas:

<https://www.securitycouncilreport.org/whatsinblue/2020/05/arria-formula-meeting-cyber-stability-conflict-prevention-and-capacity-building.php>

Julgeolekunõukogu raport 3. „Arria-formula Meeting on “Preventing Civilian Impact of Malicious Cyber Activities”“. *Security Council Report*. Allikas:

<https://www.securitycouncilreport.org/whatsinblue/2021/12/arria-formula-meeting-on-preventing-civilian-impact-of-malicious-cyber-activities.php>

ÜRO koduleht. „Group of Governmental Experts“. *United Nations Office of Disarmament Affairs*. Allikas: <https://www.un.org/disarmament/group-of-governmental-experts/>

Kõiki kasutatud kirjanduses välja toodud veebilehti on külastatud viimati 09.01.2023

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Karl Ander Aleksius (39802211427) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Nišidiplomaatia Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogus: Eesti küberjulgeoleku näide“, mille juhendaja on Raul Toomla,

- reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
- kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.